

Na začátku druhého semestru se statistickou analýzou dat doporučujeme osvěžit si základní postupy popisné analýzy dat, jež budou předpokladem k pokračování a k možnosti osvojit si pokročilejší techniky.

Ujistěte se, že rutinně a bez problému dokážete rozhodnout o povaze analyzovaných proměnných, jejich statusu a smyslu v analýze (úroveň měření, kategorizovaná či spojitá povaha, co je závisle proměnná, nezávisle proměnná, kontrolní proměnná, jaký model vztahu lze očekávat).

Rozložení hodnot jedné proměnné – ujistěte se, že víte, jak získat základní přehled o charakteristikách rozložení hodnot proměnných, které jsou spojitě či kategorizované (procedury frequencies, descriptives, explore).

Hledání souvislostí mezi proměnnými – připomeňte si, jak postupovat, chcete-li zjistit, zda jedna věc statisticky souvisí s druhou, ověřte si, zda máte jistotu v rozhodování, jakým způsobem analyzovat různé kombinace proměnných (procedury crosstabs pro kategorizované proměnné, means pro kombinaci kategorizované a spojitě proměnné, korelace pro spojitě proměnné).

Připomeňte si logiku korelací a asociací jako snahy vyjádřit statistický vztah mezi proměnnými jedním koeficientem – co koeficienty znamenají, kdy se hodí a jaké jsou jejich limity. V mnoha případech lze tento přístup aplikovat paralelně s klasickou popisnou analýzou prostřednictvím crosstabs, či means, jindy jde o jedinou možnost.

Ujistěte se, že máte představu o tom, jak pokračovat v rozpracování vztahu mezi dvěma proměnnými, když chceme zjistit, jak do něj vstupuje další faktor (např. intervenující proměnná). Jak konkrétně rozšířit analýzu v crosstabs a means o další vrstvu, jak zpracovat parciální korelaci.

Ujistěte se, že zvládáte základní operace s daty – vytvoření nových proměnných formou součtového indexu, rekódování, logické operace, aritmetické operace...

K procvičení můžete použít následující příklady (tato cvičení nejsou povinná, neodevzdávají se, nehodnotí se, je čistě na vás, jestli si je chcete projít):

Prozkoumejte charakteristiky prvorodiček v datech ČSÚ z roku 1993 – 2012 PRACUJTE SE SOUBOREM „CSU_rodice.sav“

https://is.muni.cz/auth/el/fss/podzim2023/SOCb1019/um/datove_soubory_a_dotazniky/CSU_rodice.sav

věk matky [d18] podle nejvyšší vzdělání matky [d14]

- V jakém věku měly ženy děti v daném období?
- Existují podle vzdělání odlišnosti? Která vzdělanostní skupina má děti nejpozději a v jakém věku průměrně?
- Ukažte vhodný graf, v němž budou patrné nejen střední hodnoty, ale také rozdělení věku při porodu prvního dítěte u různých vzdělanostních skupin
- Jak se rozdíly ve věku prvorodiček podle vzdělání vyvíjely mezi lety 1993 – 2012?

V sociologii rodiny se často hovoří o vzdělanostní homogamii – tendenci vybírat si partnera vzdělanostně podobného. Nalezneme stopu těchto tendencí i u párů, které jsou v datech ČSÚ zachyceny jako rodiče? Použijte proměnné nejvyšší vzdělání otce [d13] a nejvyšší vzdělání matky [d14].

- a) Jak je v souboru rozloženo vzdělání u mužů a u žen, která skupina je nejpočetnější?
- b) Jaký podíl z vysokoškolaček má partnera s vysokoškolským vzděláním?
- c) Jaká kombinace vzdělání je mezi danými páry nejčastější?
- d) Vyjádřete těsnost vztahu mezi vzděláním otce a matky příslušným koeficientem a zhodnoťte, zda tendence k vzdělanostní homogamii v našich datech existuje, nebo ne.
- e) Vytvořte tři věkové kategorie žen podle věk matky [d18] a to konkrétně do 20 let 21-30 a 31+ Ukažte rozložení nové proměnné
- f) Srovnajte, jak vypadá vzdělanostní homogamie v rámci těchto věkových kategorií.

PRACUJTE SE SOUBOREM „bydleni_Brno.sav“

https://is.muni.cz/auth/el/fss/podzim2023/SOCb1019/um/datove_soubory_a_dotazniky/bydleni_Brno.sav

a) Vypočtete proměnnou, která udává počet obyvatel na jednu místnost v bytě, tedy podíl

[b4.kat] *b4.kat - počet osob bydlících v bytě / domě a [B6] b6 : b6. Kolik obytných místností (pokojů) má váš byt / dům (mimo samostatnou kuchyň, koupelnu, záchod, předsíň, spíž, sklep a ostatní příslušenství)?*

popište výsledek – kolik mají respondenti průměrně k dispozici místností? Lze říci, že spíše lidé žijí v bytech, kde je více místností než lidí?

b) Souvisí tato proměnná se spokojeností s bydlením? **[INDEXSPOK_INDEX]** Popište jak.

c) intervenuje nějak věk do této korelace? **[AGE]** *age : R7. Kolik máte let? Vysvětlete.*

d) Popište v jak velikých bytech lidé v Brně bydlí. Použijte proměnnou **[B7]** *b7 : b7. Jaká je celková podlahová plocha Vašeho bytu / domu? Uveďte v metrech čtverečních.*

Uveďte relevantní statistiky a případně vhodné grafy.

e) Jaká je největší velikost bytu, která se ve vzorku vyskytuje.

f) Jaký rozměr podlahové plochy odděluje 10 % respondentů s největšími byty?